

Plan van aanpak Regionale Biodiversiteitsanalyse

Gemeenten:

Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Zaaknummer	
Omschrijving	Plan van aanpak inzet ODMH regionale Biodiversiteitsanalyse
Status	Concept
Datum	
Opdrachtgever	Regionaal BO Duurzaamheid
Opgesteld door	Pauline Wolswijk

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Projectbeschrijving	5
2.11	Scope van het project.....	6
2.12	Op te leveren producten.....	6
2.13	Werkwijze en projectorganisatie.....	7
2.14	Relaties met andere projecten / beleid.....	8
3	Projectplanning.....	9
3.11	Risicomanagement.....	10
4	Financiën.....	11

1 Inleiding

Biodiversiteitsverlies is een wereldwijd probleem. Ook in Nederland gaan het aantal soorten, verspreiding van soorten en populatiegroottes hard achteruit. In Nederland wordt het verlies aan biodiversiteit vooral toegeschreven aan het intensiveren van de landbouw, verstedelijking en het veranderende klimaat. Dit leidt tot versnippering, verstoring, vermesting, verzuring en verdroging van natuur, met als gevolg een afname aan biodiversiteit.

Er ligt een grote opgave om de het verlies aan biodiversiteit in eerste instantie een halt toe te roepen en vervolgens weer toe te laten nemen. Diverse gemeenten willen hiermee aan de slag. Zo ook de gemeenten in de regio Midden-Holland (Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas).

Enkele gemeenten hebben een eigen biodiversiteitsanalyse uitgevoerd of zijn daar mee bezig. En omdat biodiversiteit zich niet aan gemeentegrenzen houdt, is het ook belangrijk om op regionale schaal naar kansen en bedreigingen voor biodiversiteit te kijken. Met name (het ontbreken van) verbindingen tussen groen en water in een regio hebben effect op biodiversiteit. Het regionaal beschouwen van de mogelijkheden voor het creëren en versterken van verbindingen draagt bij aan de versterking van de biodiversiteit binnen de gemeentegrenzen. Dit doordat de verbindingen bijdragen aan de verspreiding van soorten waardoor populaties kunnen groeien en genetische uitwisseling tussen populaties kan plaatsvinden. Hierdoor wordt de kwetsbaarheid van het regionale ecosysteem verminderd.

Ambitie regio Midden-Holland

De bestuurders van de regio Midden-Holland hebben tijdens het Bestuurlijk Overleg (BO) Duurzaamheid het onderwerp biodiversiteit als één van de speerpunten vastgesteld. Daarbij zijn voor korte en lange termijn doelen gesteld:

- Op korte termijn (2023) zijn de doelen en ambities om de huidige status van de biodiversiteit in beeld te brengen en een regionaal netwerk voor kennisdeling op te bouwen. Omdat diverse gemeenten reeds een eigen biodiversiteitsanalyse hebben uitgevoerd of laten uitvoeren wordt de status van de biodiversiteit in de regio reeds in kaart gebracht. Daarom is ervoor gekozen om het in beeld brengen van de status van de biodiversiteit om te vormen naar het in beeld brengen van regionale kansen voor biodiversiteit.
- Op middellange en lange termijn (2030-2050) bestaan de doelen en ambities uit het zorgen voor meer ecologische verbindingen tussen de gemeenten, het stoppen van de afname van biodiversiteit en het uiteindelijk zorgen voor een toename aan biodiversiteit in de regio.

Doel van dit project

Dit project richt zich op het inzichtelijk krijgen van regionale kansen voor biodiversiteit.

Om dit doel te behalen worden in 2023 de volgende deelprojecten uitgevoerd:

- Het (laten) opstellen van een biodiversiteitskansenkaart. Deze kansenkaart moet (visueel) inzicht geven hoe en waar gemeenten beter met elkaar verbonden kunnen worden om biodiversiteit te versterken. Uitgewerkt moet worden waar kansen en uitdagingen liggen en hoe gemeenten hierin samen op kunnen trekken.
- Het maken van een overzicht van partijen die zich bezighouden met biodiversiteit, met als doel een regionaal netwerk op te bouwen en kennis te delen.

2 Projectbeschrijving

2.1 Scope van het project

De scope van het project is tweeledig. Het bestaat uit het laten maken van een biodiversiteit kanskaart en een overzicht met betrokken partijen bij biodiversiteit in de regio voor het opbouwen van een netwerk.

1. *Biodiversiteit kanskaart*

De biodiversiteit kanskaart bestaat uit twee fases.

De eerste fase betreft het voorbereiden, op de markt zetten en beoordelen van een meervoudig onderhandse offerte-uitvraag. Daarin bereidt de ODMH, in samenwerking met de ambtenaren van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas in een regionale werkgroep biodiversiteit alle benodigde documenten voor een meervoudig onderhandse offerteaanvraag voor.

De ODMH verstuurt de offerteaanvragen en onderhoudt contact met de inschrijvers. De ODMH coördineert het beoordelingsproces van de inschrijvingen en werkt daarin samen met de gemeentebesturen.

De ODMH bewaakt de voortgang van het offerteprocess en stemt wekelijks af met betrokkenen binnen de gemeente. Daarin is zij sterk afhankelijk van de inzet en beschikbaarheid van de betrokkenen binnen de gemeente.

De tweede fase van de biodiversiteit kanskaart omvat het begeleiden van het opstellen van de biodiversiteit kanskaart door de geselecteerde partij. Hierbij wordt tweewekelijks de voortgang doorgesproken met de opdrachtnemer en de regionale werkgroep biodiversiteit.

De ODMH beantwoordt de vragen van de opdrachtnemer en faciliteert waar mogelijk bij bijvoorbeeld het opzoeken en aanleveren van relevante informatie.

Zodra conceptversies van de kanskaart klaar zijn, worden deze aan de regionale werkgroep biodiversiteit voorgelegd en besproken. Aandachtspunten worden met de opdrachtnemer besproken.

2. *Netwerk*

Het tweede deel van het project omvat het optreden als centraal verzamelpunt voor informatie over alle relevante partijen die bezig zijn met biodiversiteit binnen de regio Midden-Holland. Deze worden in een Excel tabel opgenomen. Deze lijst vormt de basis voor een netwerk aan biodiversiteit partijen. Er wordt maandelijks door de ODMH een inventarisatie gemaakt van relevante partijen.

De eerste stap is om te inventariseren welke partijen bij elke gemeente bekend zijn. Dit wordt gedaan door dit bij de ambtenaren in de regiowerkgroep biodiversiteit na te vragen. Vervolgens wordt ook via andere kanalen gezocht. Optioneel kan gekeken worden of de betreffende partijen door de ODMH op de kaart gezet kunnen worden, om zo in beeld te brengen welke partijen waar actief zijn.

Het is niet de bedoeling dat de gevonden partijen betrokken worden bij de biodiversiteit kanskaart. Ook wordt er in 2023 geen netwerkbijeenkomst georganiseerd.

Het organiseren en onderhouden van het netwerk hoort niet bij deze opdracht. Hiervoor is additionele capaciteit nodig. Mogelijk valt dit onder speerpunt 3 'netwerk' van het BO duurzaamheid, maar hiervoor is nog geen trekker benoemd.

2.2 Op te leveren producten

Biodiversiteit kansenkaart:

De ODMH stelt een offerte-uitvraag op voor het opstellen van een biodiversiteitskansenkaart met daarbij de volgende producten:

- Beschrijving van de opdracht
- Programma van eisen
- Gunningscriteria
- Scoremodel
- Beoordeling met verantwoording

De aangestelde externe partij levert uiteindelijk een kansenkaart op. Deze kaart moet overzicht geven van gebieden (met name over gemeentegrenzen heen) waar kansen liggen voor biodiversiteit. Onder andere blokkades en versnipperingen voor natuur worden in beeld gebracht. De kaart moeten aanleiding geven tot het gezamenlijk aanpakken van deze locaties en afstemming tussen de gemeenten om de regionale biodiversiteit te vergroten en versterken.

Alle feedback van de werkgroep Biodiversiteit wordt verwerkt alvorens oplevering.

Netwerk:

De ODMH stelt een lijst in Excel op met relevante partijen die zich bezighouden met biodiversiteit. Per partij wordt een contactpersoon met bijbehorende contactgegevens opgenomen.

Optioneel kan een kaart opgeleverd worden met een visueel overzicht van alle partijen die met biodiversiteit bezig zijn binnen de regio Midden-Holland.

Vervolgstappen worden bepaald zodra er capaciteit is om hier invulling aan te geven.

2.3 Werkwijze en projectorganisatie

De ODMH levert een projectleider, Pauline Wolswijk, die als regionale trekker voor biodiversiteit optreedt.

Deze projectleider stelt een regionale Werkgroep Biodiversiteit op, waaraan vanuit elke gemeente een ambtenaar deelneemt. De werkgroep komt minimaal 1x per maand bij elkaar. De werkgroep trekker zorgt voor een actuele update over het project tijdens elke BO duurzaamheid vergadering (3x in 2023).

Deel 1, fase 1 (offertetraject):

Werkzaamheden ODMH:

- Voorbereiden van (de inhoud van) alle benodigde documenten voor offertetraject.
- Afstemmen met betrokken leden in de Werkgroep Biodiversiteit.
- Beoordelen offertes/inschrijvingen, in samenwerking met de Werkgroep Biodiversiteit.
- Onderhouden contact met de inschrijvers en beantwoorden vragen.
- De ODMH treedt op als adviseur en sparringpartner.

Werkzaamheden leden Werkgroep Biodiversiteit:

- Meedenken en adviseren tijdens het offertetraject.
- Intern afstemmen (met de wethouder) over de opdrachtverlening.

Werkzaamheden BO Duurzaamheid:

- Op basis van het advies van de werkgroep biodiversiteit zal het BO duurzaamheid de opdrachtverlening goedkeuren. Wethouder Leferink is, als bestuurlijk voorzitter, hier verantwoordelijk voor.

Deel 1, fase 2 (uitwerking kansenkaart):

- Werkzaamheden ODMH
- Onderhouden contact met de opsteller van de biodiversiteit kansenkaart.
- Aanleveren van beschikbare data.
- Adviseren over project.
- Monitoren voortgang en per e-mail Werkgroep Biodiversiteit op de hoogte houden van de voortgang.
- Plannen en voorbereiden maandelijkse voortgangsmetingen met de Werkgroep Biodiversiteit.
- (Laten) presenteren van resultaten van de kansenkaart in het BO duurzaamheid.
- Oplevering kansenkaart accorderen (in samenspraak met de werkgroep).

Werkzaamheden leden Werkgroep Biodiversiteit:

- Meedenken en adviseren tijdens het project.
- Intern afstemmen hoe besluitvorming (en financiering) over de kansen individueel en in gezamenlijkheid georganiseerd kan worden.
- Intern afstemmen (met de wethouder en ambtenaren) over de (resultaten van) regionale biodiversiteit kansenkaart en welke kansen verzilverd kunnen worden in de regio Midden-Holland.

Werkzaamheden BO Duurzaamheid:

- Tussentijdse resultaten van kansenkaart bespreken met ambtenaar.
- Definitieve kansenkaart in ontvangst nemen en vaststellen.

Deel 2 (netwerk):

Werkzaamheden ODMH:

- Een Excel lijst opstellen met relevante partijen die zich bezighouden met biodiversiteit.

Werkzaamheden leden Werkgroep Biodiversiteit:

- Aanleveren van beschikbare data van relevante partijen m.b.t. biodiversiteit binnen de eigen gemeente.

Werkzaamheden BO duurzaamheid:

- Voor toekomst: Capaciteit organiseren/regionale uren ophogen voor capaciteit om voor volgend jaar uitvoering regionaal kennis en ervaringen te delen via dit netwerk. En voor het implementeren van de kansenkaart. Randvoorwaarde in projectresultaat (besluitvorming en implementatie).

2.4 Relaties met andere projecten / beleid

De projecten die op de kansenskaart komen te staan zijn aanvullend aan beleid, projecten en uitvoeringsagenda's die binnen de aparte gemeenten worden uitgevoerd om biodiversiteit te bevorderen. De kansenskaart kan toekomstige keuzes in plannen, projecten en/of beleidsontwikkeling ondersteunen.

De gemeente Waddinxveen en Gouda hebben een biodiversiteitsanalyse binnen de gemeentegrenzen uitgevoerd. Deze analyses en de regionale kansenskaart kunnen elkaar versterken.

Vanuit de provincie Zuid-Holland heeft diverse ambities op het gebied van natuur en biodiversiteit. Zo is de wens uitgesproken om het groene cirkels bijenlandschap over de hele provincie uit te rollen. Hier liggen kansen om op basis van de kansenskaart gezamenlijk op te trekken voor het verbeteren van het netwerk voor bijen (en gerelateerde/profiterende soorten).

Daarnaast is de provincie Zuid-Holland bezig met het ontwikkelen en uitbreiden van het Natuurnetwerk Nederland. De kansenskaart kan dit provinciale netwerk versterken doordat op basis van de kansenskaart aanvullende netwerken aangelegd worden.

Verder De iconsoorten vastgesteld door Provincie ZH zullen terug te vinden zijn op de kansenskaart.

Het project heeft een relatie met het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), dat zich richt op het toekomstbestendig maken van het landelijk gebied. Onderdeel hiervan is het realiseren van een robuuste natuur. De kansenskaart voor biodiversiteit draagt hieraan bij.

Ook ligt er, meer indirect, een link met toekomstige soortmanagementplannen die gemeenten mogelijk gaan opstellen. Sommige soorten, die grotere afstanden afleggen, zijn namelijk afhankelijk van regionale netwerken en voedselvoorzieningen. Door deze regionaal te verbeteren op basis van de kansenskaart, kunnen lokale populaties profiteren. Dit draagt bij aan het in goede staat van instandhouding houden van soorten die vallen onder soortmanagementplannen van de gemeente. Een soortmanagementplan heeft als uitgangspunt dat de staat van instandhouding van soorten niet verslechterd. Met het realiseren van een goed biodiversiteitsnetwerk op basis van de kansenskaart wordt niet alleen op gemeenteniveau, maar ook op regionaal niveau gewerkt aan een goede staat van instandhouding van diverse soorten.

3 Projectplanning

De werkgroep biodiversiteit is in december 2022 voor het eerst bij elkaar gekomen. Begin 2023 gingen ze werkelijk van start onder leiding van Pauline Wolswijk.

	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023
Deel 1 Fase 1 Plan van aanpak	Opstellen	8 juni ter goedkeuring BO dzh		
Deel 1 Fase 1 Offertetraject		Juni uitzetten	Juli/Augustus gunnen	
Deel 1 Fase 2 Intern afstemmen besluitvorming en financiering van kansen			Eind Q3	
Deel 1 Fase 2 Uitwerken kansenkaart			Start 27 september informeren BO dzh over stavaza.	21 december voorleggen aan BO dzh.
Deel 2 Netwerk	Continue aanvullen – elke maand tijdens werkgroep biodiversiteit			
AO dzh vergaderingen		11 mei	12 sept	5 dec
BO dzh vergaderingen		8 juni	27 sept	21 dec

3.1 Risicomanagement

Met name in de opstartfase is het van belang dat er snel geschakeld kan worden met de betrokkenen binnen de gemeente.

Enkele leden van de werkgroep hebben aangegeven komend jaar taken over te dragen naar iemand anders binnen de gemeente die met dit onderwerp verder gaat. Er worden daardoor wisselingen in de werkgroep verwacht.

Situatie	Consequentie	Risico	Kans en impact	Beheersmaatregel (niet verplicht als kans én impact laag zijn)
Weinig capaciteit van de betrokken ambtenaren bij de gemeenten	Opdracht en resultaat voldoet niet aan de verwachting of kan niet (snel genoeg) afgestemd worden	Er is geen gedragen opdracht/ resultaat. (of project loopt uit?)	Kans: hoog. Capaciteit te kort is een groot probleem bij de gemeenten.	-Wethouders worden op de hoogte gebracht van ontbrekende capaciteit vanuit hun eigen gemeenten. -Bij ontbrekende capaciteit, het verzoek

	<i>binnen alle gemeenten.</i>			<i>om regionale expertise te vertrouwen en resultaat ook te steunen zonder interne afstemming.</i>
<i>Wisselingen van betrokken ambtenaren van de gemeenten (al aangekondigd)</i>	<i>Het kost veel tijd om alle nieuwe medewerkers in het proces mee te nemen. Hierdoor is snel schakelen binnen gemeenten lastig, wat wel nodig is voor de opdrachtverlening.</i>	<i>- Opdrachtverlening duurt langer dan gepland -Uren inzet werkgroep trekker is meer dan verwacht</i>	<i>Kans: hoog. Risico is al aangekondigd.</i>	
<i>Financiën ontbreken om kansen van regionale kansenkaart uit te voeren.</i>	<i>Kansenkaart wordt opgeleverd maar wordt niet opgepakt en beland in de kast</i>	<i>Geïnvesteerde inzet in tijd en geld is voor niks geweest</i>	<i>Kans: midden. Financiën voor het vervolg zijn nog niet geregeld. En budget BO duurzaamheid kan ook aan circulaire economie uitgegeven worden in 2024.</i>	<i>Secretaris van BO duurzaamheid zal uitvoering van kansen blijven aanmoedigen. Gezocht kan worden naar creatieve oplossingen voor financiën.</i>
<i>Er is geen regionale consensus over welke kans uitgevoerd moet worden</i>	<i>Kansenkaart wordt opgeleverd maar wordt niet opgepakt en beland in de kast</i>	<i>Geïnvesteerde inzet in tijd en geld is voor niks geweest</i>	<i>Kans: Laag Regionale samenwerking is goed. Meestal wordt consensus gevonden.</i>	<i>Goed ambtelijk advies opstellen over kansen. Tijd inrichten in BO duurzaamheid om te discussiëren over kansenkaart</i>
<i>Verwachtingen van regionale kansenkaart worden niet behaald (mogelijk door beschikbare budget of ontbrekende kennis over biodiversiteit bij gemeenten)</i>	<i>-Kansenkaart wordt opgeleverd maar wordt niet opgepakt en beland in de kast. -ODMH wordt afgerekend op resultaat</i>	<i>-Geïnvesteerde inzet in tijd en geld is voor niks geweest -imagoschade ODMH</i>	<i>Kans: Laag Er bestaat nu niks op regionaal niveau voor biodiversiteit. Kansenkaart zal altijd iets nieuws toevoegen.</i>	<i>Tussenproducten en updates regelmatig delen met BO duurzaamheid om verwachtingen te managen.</i>

4 Financiën

Ureninzet 2023

ODMH:

Pauline 140 uur

Sven (optioneel voor op kaart zetten netwerkpartijen) 8 uur

De benodigde uren voor 2023 wordt intern bij ODMH opgelost. Voor 2024 is ophoging van regionale uren nodig zodat structurele inzet geborgd is.

Extern:

Leden Werkgroep Biodiversiteit: 48 uur per persoon (gemiddeld 4 uur per maand)

Budget

Het beschikbare budget voor de kansenskaart is 45.000 euro inclusief BTW. Dit is het volledige budget van BO duurzaamheid voor 2023.